

Indische neushoorns in Dierenpark Amersfoort

De Harp
21(3), 2002

door:

Marjo Hoedemaker, Zoo Amersfoort

13 september 2001 staat in de boeken van Dierenpark Amersfoort als een zeer speciale dag aangetekend. Na acht maanden voorbereiding, gevuld met overleg met de stamboekhouder in Bazel (Zwitserland) en het bouwen en organiseren van het nieuwe verblijf, kwamen twee mannelijke Indische neushoorns binnen: Daan, geboren juli 2000 in Diergaarde Blijdorp, en Zimon, geboren september 1998 in Zoo Planckendael. Ze arriveerden op dezelfde dag, met een uur tijdsverschil. Het is voor het eerst dat twee jonge 'bullen' samen opgroeien in een Europese dierentuin.

Bewust is er voor gekozen om beide dieren op hetzelfde moment kennis te laten maken met de nieuwe omstandigheden. In Rotterdam en Planckendael hadden de jonge neushoorns veertien dagen de tijd gehad om aan hun transportkist te wennen. Beide kwamen in Amersfoort aan onder begeleiding van hun vaste verzorgers. Het verlaten van de kist liep mede voorspoedig omdat we ruimschoots eigen mest in de nieuwe binnenverblijven hadden gestrooid. Vanaf het eerste moment konden de dieren elkaar zien en ruiken. De eerste kennismaking ging gepaard met veel gefluit en geblaas, maar zonder enige vorm van agressie.

Minitrein

Op 14 september kreeg

Zimon de gelegenheid om als eerste het kleine buitenverblijf (tien bij vier meter) te betreden. Hij had alleen maar belangstelling voor Daan. Likkend en flemend bleef hij bij Daans binnenverblijf staan. De volgende dagen werden de contacten alleen maar intenser. Op maandag 17 september werd vijftig vierkante meter in het grote buitenverblijf afgezet om ook Daan buiten te laten wennen. Dat ging prima. Een apart probleem was de minitrein (kinderattractie) die rondom het verblijf loopt. Vanaf het eerste uur stond de buitendeur op een kier om de dieren met de beweging en het lawaai van de minitrein te laten kennis maken. Dat verliep goed. Na vier dagen reageerden zij er totaal niet meer op.

Buitenverblijf

Op donderdag 20 september ging Zimon als eerste het grote terrein op van 4.000 vierkante meter. Als omheining kozen we voor rotsblokken van 125 cm hoogte. Daarvoor ligt een meter brede strook van ongelijke keitjes. Voor de veiligheid van de dieren is er op een meter hoogte een schrikdraadje geplaatst voor de rotsblokken. Het terrein bevat een leemkuil met water van 30 vierkante meter, een zwembad met een diepte van 2,25 meter, veel heuvels, zware boomstammen (met een doorsnede van 125 cm), verschillende groene eilanden en natuurlijke bomen. Verrassend was het om waar te nemen hoe de beide dieren voor het eerst 'echt' zelf moesten zwemmen. Een fractie van een seconde

In het water (FOTO ZOO AMERSFOORT)

was er paniek, maar daarna ging het onmiddellijk 'op zijn hondjes'. Zij waren het water niet meer uit te krijgen!

Samen naar buiten

Wij (de verzorgers) wilden de dieren niet samen in het grote buitenverblijf laten voordat zij eerst, onafhankelijk van elkaar, het gehele verblijf hadden verkend en niet meer in paniek raakten of een bepaalde trek naar het binnenverblijf hielden. Als maatstaf hanteerden we: 'Zij moeten rustig in de leemkuil of in het zwembad liggen'. Op 5 oktober was het zover: aan alle maatstaven was voldaan.

Zaterdag 6 oktober brak dan ook om 10.30 uur het 'uur U' aan. Daan ging in alle rust naar buiten, kuierde naar de verste kant van het verblijf en knabbelde aan een takje. De tweede buitenschuif ging open en Zimon kwam naar

buiten. Op het moment dat Daan hem in het oog kreeg, verstijfde hij volledig en bewoog zich niet meer. We keken het enkele minuten aan en riepen Zimon, die reeds reageerde op zijn verzorger, terug naar het binnenverblijf. Daan bleef de rest van de dag buiten en gedroeg zich rustig. Op zondag herhaalden we dit tafereel. Met... exact hetzelfde resultaat.

Nieuwe poging

We hebben maandag 8 oktober de dode hoeken in de ren afgezet en het opnieuw geprobeerd, want, zolang er iets 'tussen' de heren zat, waren zij immers erg aanhuldig naar elkaar. Het moest dus klikken. Op dinsdag 9 oktober (de adrenaline van de verzorgers was inmiddels gestegen naar grote hoogte) lieten we beide dieren weer bij elkaar... Ze liepen op elkaar af, begonnen te fluiten en te blazen, likten elkaar de bek en oren en... vanaf dat moment zijn Daan en Zimon onafscheidelijk: samen rennen, samen zwemmen, samen een leembad nemen, hoornduwen, elkaar beklimmen, op dezelfde vierkante meter eten. Kortom: waar de een is, is de ander. Het zijn twee gezonde kereltjes in de groei.

Samen naar buiten (FOTO ZOO AMERSFOORT)

Indian Rhinoceroses in Amersfoort Zoo

For the first time in Europe, two young bull Indian Rhinoceroses have the opportunity to grow up together. As recommended by the Indian Rhinoceros EEP coordinator, Daan, born in Rotterdam Zoo in July 2000 and Zimon, born at Zoo Planckendaal in September 1998, were sent to Amersfoort Zoo. After two weeks of adjusting to their crates, both animals arrived on 13 September 2001, where they quickly adapted to their adjacent enclosures, strewn with their own manure to help them feel at home. There was much vocal communication with the two animals, separated by a series of vertical bars, but no aggression was observed.

The rhinoceroses were gradually and separately introduced to their outside enclosure. They also had to adjust to the sounds of a mini-train that carries visitors along the enclosure. The first attempts to introduce the animals together outdoors were not successful until the corners of the enclosure were closed off. From that point on the rhinoceroses have been inseparable, and greatly enjoy playing together, particularly in the mud and water.

ICZ 2003 ICZ 2003 ICZ 2003 ICZ 2003

ICZ 2003

International Conference for Zookeepers

Volgend jaar om deze tijd kun je naar het internationaal congres voor diervverzorgers in Avifauna. In de vorige Harpij las je al een oproep voor presentaties. Tot 30 september kun je nog een lezing, poster of presentatie aanmelden bij Andrew Bagnall in Chester Zoo: a.bagnall@chesterzoo.co.uk.

Laat de internationale collega's zien dat lezers van de Harpij veel vakkennis hebben en dat wij die graag willen delen met collega's in andere landen. De datum van het congres staat inmiddels min of meer vast, het programma in grote lijnen ook.

Vrijdag 3 oktober 2003 wordt ons eigen jaarlijkse Harpij-congres gehouden in Avifauna. Die avond zullen ook de buitenlandse gasten aanschuiven. Samen met de Harpij'ers zijn dat zo'n 450 personen. Dat kan dus heel gezellig worden.

Zaterdag 4 oktober begint het internationaal congres met het thema 'conservation'. Zondag en maandag is het thema 'animal management'. Dinsdag 'the future of zoos and zookeeping'. Op woensdag worden diverse dierentuinen in Nederland en België bezocht. Op dit moment wordt er druk gezocht naar sponsors. Als dat allemaal lukt, wordt de deelname aan dit congres voor iedereen betaalbaar. En vergeet niet dat een internationaal congres voor diervverzorgers nog nooit zo dicht bij huis werd gehouden. Een unieke kans om kennis te maken met collega's uit de hele wereld.

Meer informatie: <http://es.geocities.com/jxarles20/index.htm>

ICZ 2003 ICZ 2003 ICZ 2003 ICZ 2003

Harpij-congres 2002

E=mzoo² over intelligentie bij dieren

PLAATS **Podium Gigant** Apeldoorn
DATUM woensdag **30 oktober 2002**

Nieuwstraat 377

In de vorige Harpij konden wij u nog niet veel vertellen over de lezingen. Inmiddels is bekend welke lezinghouders er zullen spreken en waarover:

LEZING 1 > Vincent Pompe, ethicus en filosoof op het Van Hall Instituut

In deze lezing wordt meer duidelijkheid gegeven over de reikwijdte van het begrip intelligentie.

Met andere woorden: wat wordt er nu precies bedoeld met 'intelligentie bij dieren'.

Dierentuinmedewerkers kennen vaak leuke anekdotes over de intelligentie van 'hun' dieren.

Meestal hebben die helemaal niets te maken met intelligentie in de nauwere zin van het woord, maar met de prestaties van zintuigen en dergelijke. Dr. Pompe zal ingaan op de wetenschappelijke kijk op dierenintelligentie en dierenbewustzijn in de loop van de afgelopen 100 jaar.

LEZING 2 > Dr. Vera Walraven

Dr. Vera Walraven beëindigde in 1997 haar proefschrift over werktuiggebruik, sociaal leren en spiegelherkenning in dierentuinen. In haar lezing besteedt zij aandacht aan de wijze waarop dieren hun intelligentie in de natuur gebruiken, om dan verder in te gaan op de implicaties hiervan voor het houden van dieren in gevangenschap. De ethische kant van de zaak zal als een rode draad door de presentatie lopen.

LEZING 3 > Leo Hulsker, hoofdierenverzorger bij de orang oetans in Apenheul

Leo heeft deze lezing samen met Willie Smits van het orang oetan opvangproject in Kalimantan voorbereid. Er worden tientallen voorbeelden gegeven van de intelligentie, het geheugen, geduld en de pertinente instelling van orang oetans, zowel in de natuur als in gevangenschap. Uit het verhaal zal duidelijk worden dat orang oetans in gevangenschap emotioneel veel meer lijden dan andere dieren. In dit verband zal ook worden ingegaan op de ervaringen van Leo en Will met stress bij orang oetans en de mogelijkheden die verrijking biedt om het leven van orang oetans in gevangenschap te verbeteren.

Inschrijftermijn verlengd tot 15 september:

Op het moment dat deze Harpij werd voorbereid was het Harpij-congres, waarover wij u in de vorige Harpij uitgebreid informeerden, nog niet helemaal volgeboekt. Vandaar dat wij de inschrijftermijn hebben verlengd. Voor meer informatie over het congres en de deelnamekosten verwijzen wij u naar de Harpij no. 2 van dit jaar. Houdt u er rekening mee dat uw inschrijving pas definitief wordt zodra wij uw betaling hebben ontvangen?! Betaal dus ruim voor 15 september!

Op 16 oktober nog geen deelnamebrief toegestuurd gekregen?

Alle congresdeelnemers krijgen van ons een brief ter bevestiging van hun deelname aan het congres. Uiterlijk 2 weken voor het congres krijgt u deze brief en aanvullende informatie thuis gestuurd.

Deze brief doet tevens dienst als toegangsbewijs. Zonder dit toegangsbewijs krijgt u geen toegang tot het congres! Heeft u deze brief op 16 oktober nog niet ontvangen, neem dan zo snel mogelijk contact op met de administratie van stichting De Harpij:

Marina Rueb, telefoon (078) 616 86 34 (tussen 12.00 en 12.30 uur en 19.00 en 21.00 uur).